

Prohlédněte si práci našich restaurátorů.

Rubrika Z restaurátorských dílen opět ožívá

14.2.2025 - | Vojenský historický ústav Praha

Vojenské saně Schlitten 500 kg (Hs. 3) byly od 18. června 1942 zavedeny jako takzvané standardní saně s nosností uvedenou v jejich názvu. V zimním období sloužily k přepravě různého materiálu, ale též k převozu malé polní kuchyně Hf. 12 nebo Hf. 14, protitankového kanonu L/45 ráže 3,7 cm, lehkého pěchotního děla 18 ráže 7,5 cm či dalšího vojenského vybavení a munice. Přední a zadní kluznice byly křížově spojeny dvěma odnímatelnými řetězy. Další díl tvořila korba upevněná dvěma upínacími kolíky. Její bočnice, ale i zadní stěna a přední díl se sedací deskou byly odnímatelné. Pro uchycení polní kuchyně nebo děla musely být odstraněny boční stěny korby. (Podrobně jsme se těmto saním věnovali v tomto textu).

Vojenský historický ústav Praha získal v roce 2022 do své sbírky nákupem od soukromého majitele také kompletní saně Hs. 3, které však vykazovaly rozsáhlejší poškození. V loňském roce přišel požadavek na restaurování jejich korby, která pak byla spojena s již restaurovanými kluznicemi a tento celek byl součástí výstavy 1943 / Československá armáda na východní frontě v Armádním muzeu Žižkov.

Korba určená k restaurování měla vážně poškozenou boční část dřevěné podlahy a nosnou konstrukci pod ní. Došlo k tomu vlivem hniloby bočního prkna podlahy a nosných hranolů na pravé straně ve směru jízdy. Mnoho indicíí nasvědčuje tomu, že podlážka korby byla i s nosnou konstrukcí dlouhodobě uložena na boku ve vlhkém prostředí.

Nejprve bylo nutné zvolit správnou strategii postupu zásahu a následné demontáže podlahových částí od nosných hranolů s otvory pro osazení bočnic. Doplnění materiálů u nosných hranolů vyžadovalo pečlivý výběr vhodného dřeva, které muselo splňovat požadavky na přibližně stejné stáří, konstrukční spoj a dostatečnou nosnost. Kovové části, které se nedochovaly, byly nově vyrobeny tak, aby se i při použití jiné technologie (ruční nářadí namísto stříhání na lisu) vzhledově nelišily od původních.

Dlabání otvorů na doplněných částech nosných hranolů korby se muselo přizpůsobit původní bočnici. Jak to u historických předmětů občas bývá, konstrukční části nebyly vyráběny na přesné rozměry, proto nezbývalo nic jiného než nahrazované díly pasovat k původním a resignovat na takzvanou výkresovou přesnost. Veškeré praskliny na dřevěných částech bylo nutné sklížit za použití vhodného lepidla.

Všechny původní kovové součásti se mechanicky očistily, ošetřily stabilizátorem koroze a zalakovaly syntetickou pryskyřicí s možností reverzibility při případné pozdější rekonzervaci. Procesem eliminace a stabilizace koroze prošel i veškerý původní spojovací materiál. Jeho část musela být doplněna ze zásob starých dílů, které si restaurátorské pracoviště VHÚ Praha pro podobné účely udržuje. V některých případech bylo nutno provést ruční i povrchové úpravy nahrazovaného materiálu a jeho přizpůsobení tomu původnímu.

Dřevěné části byly očištěny mýdlovou pěnou a destilovanou vodou a po vytření byl jejich povrch vystaven pozvolnému vysoušení. Procesem polomokrého čištění se povedlo vyčistit i zbytky dochované původní bílé kamuflážní barvy. Následně byl povrch dřevěných částí konzervován slabým roztokem naředěné fermeže v zahřáté formě, která měla za účel rovněž stabilizaci zbytků původní

kamufláže a jejich fixaci. Výjimku představuje krajní podlažkové smrkové prkno, které bylo kvůli napadení dřevokaznou houbou nutno nahradit novým z přibližně stejně starého dřeva.

Tato zřetelně světlejší náhrada je v současnosti ponechána bez povrchové konzervace, aby vlivem přirozeného světla a klimatického prostředí došlo k jejímu ztmavnutí.

Konečná kompletace dřevěných a kovových částí ukázala zdárný výsledek práce. Ten je patrný z fotodokumentace restaurátorského zásahu.

Miroslav Kostuň

Další příspěvky o práci našich restaurátorů si můžete přečíst v rubrice Z RESTAURÁTORSKÝCH DÍLEN

Staňte se předplatitelem časopisu Historie a vojenství, kde vychází tyto články. Je to jediné české specializované vědecké a recenzované periodikum z oblasti vojenské historie.

Vychází 4x ročně. Roční předplatné stojí 370 Kč. Jak na ně se dozvíte na tomto odkazu

Můžete také odebírat náš newsletter, z něž se dozvíte aktuální informace o dění ve Vojenském historickém ústavu Praha a jeho expozicích.

<https://www.vhu.cz/prohlednete-si-praci-nasich-restauratoru-rubrika-z-restauratorskych-dilen-opet-o-ziva>